iki 6–8 cm skersmens lauko riedulių ir smulkių plytų nuoskalų. Galbūt tai vienuolyno sode ir daržuose buvusio tako liekanos. Sluoksnyje rastos kelios smulkios virimo puodų ir balto fajanso lėkščių šukės, datuojamos ne anksčiau kaip XIX a. Perkasos 5 PV gale nuo pirminio žemės paviršiaus buvo iškasta apie 1,1 m skersmens ir 30 cm gylio apvali duobė, užpilta pilko juodžemio sluoksniu. Jame jokių priemaišų ir radinių nerasta, duobės paskirtis neaiški.

Virš juodžemio sluoksnio supiltas iki 65 cm storio nugriautų vienuolyno ūkinių pastatų griuvenų sluoksnis, kuriame surastos tik 1,9–2,2 cm storio plokščių čerpių šukės apvaliais galais. Pastebėta, kad griuvenose vyrauja tik plytų duženos ir kalkių skiedinys, surastos tik kelios 14,5–15,5 cm pločio, 6,5–7 cm storio pusplytės, ir tik kelios 29,1–30,5x14,3–15,5x5,6–7 cm dydžio plytos. Todėl atrodytų, kad griaunant ūkinius pastatus visos sveikesnės plytos buvo išrinktos. Tas pat buvo pastebėta ir 2000–2004 m. tyrinėjant vienuolyno pastatus. Viršutinius sluoksnius sudaro dabartinio vaikų globos namų pastato aplinkos tvarkymo metu supiltos žemės sluoksniai. Jokių užstatymo pėdsakų numatomo statyti priestato vietoje nerasta. Kaip ir rodo XIX a. vienuolyno planai, tyrinėtoje vietoje buvo tik daržai ar sodas.

The Paparčiai Dominican Monastery Complex

In 2011, six trenches (a total of 22 m^2) were excavated on the grounds of the Paparčiai (Central Lithuania) Dominican monastery complex. A 70–112 cm thick cultural layer, created during the 17th–19th centuries at the site of the monastery's garden or orchard, was found at the excavated sites. No traces of former structures were found, only the rubble from the monastery buildings demolished in the late 19th century that had been dumped there.

Robertas Žukovskis

Šv. Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio bei Šv. Onos bažnyčių ir Bernardinų vienuolyno statinių ansamblis Vilniuje

2011 m. APC atliko archeologinius žvalgymus Šv. Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio bei Šv. Onos bažnyčių ir Bernardinų vienuolyno statinių ansamblio (UK 766) teritorijoje Vilniuje. Jie vykdyti prie Kristaus laiptų koplyčios Š pamato, Bernardinų bažnyčios ir vienuolyno oficinos pastato (Maironio g. 10) V kieme ir prie Bernardinų bažnyčios, žaibolaidžio įrengimo vietose. Iš viso žvalgytas 21,5 m^2 plotas.

Kristaus koplyčios viduje archeologiniai tyrinėjimai atlikti 2009 m., ištirtos 4 rūsio patalpos (55,6 m^2). Čia fiksuotas 0,3–1,2 m storio kultūrinis sluoksnis, susiformavęs XVII–XIX a., aptikti 23 nesuardyti ar dalinai suardyti griautiniai kapai ir daug žmonių kaulų iš suardytų kapų (ne mažiau kaip 118 individų). Mirusieji šioje šventoriaus vietoje laidoti anksčiau, dar iki koplyčios statybos 1617 m. (*ATL 2009 metais*, Vilnius, 2010, p. 281–284). 1994 m. archeologas Valdas Vainilaitis kasė šurfą 1,7 m į R nuo Kristaus laiptų koplyčios R sienos, kuriame 1,6 m gylyje aptiko 6–10 m. amžiaus paauglio skeletą. 1999 m. tas pats V. Vainilaitis archeologinių žvalgymų metu naujos vandentiekio atšakos tiesimo vietoje, į

P nuo oficinos pastato aptiko mūro fragmentus, kaip spėjama, buvusios galerijos liekanas. 2004 m. šio straipsnio autorius atliko archeologinius tyrimus Bernardinų vienuolyno oficinos viduje ir pastato išorėje. Tyrimų metu aptikti, kaip spėjama, gynybinės miesto sienos ir gynybinio bokšto fragmentai (*ATL 2004 metais*, Vilnius, 2006, p. 267–269).

Prie Kristaus laiptų koplyčios Š pamato iškasta 32 m ilgio, 45–50 cm pločio ir 60–70 cm gylio tranšėja pamatų sanavimui ir hidroizoliacijai. Atkasti juostiniai iš plytų mūryti pamatai. 40–45 cm gylyje atkasti nuo 14–16 cm iki 28–36 cm pločio pamatų išplatėjimai (banketės). Naudotos 29,5x15x8, 30,5x 14,5x6,5, ?x14,5x7 cm dydžio plytos, dalis jų su 3–4 išilginėmis braukomis.

Po lauko riedulių grindiniu fiksuotas 15 cm storio maišytas smėlio ir pilkos žemės sluoksnis. Giliau, iki pat tranšėjos dugno stebėtas sujauktas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su plytų duženomis, kalkių skiedinio trupiniais, retais degėsiais, lauko rieduliais. Sluoksnyje aptikti XVI–XIX a. archeologiniai radiniai: glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos šukės, plokštinio koklio karūnėlės fragmentas, geležinė kaltinė vinis, stiklinio buteliuko fragmentas.

Aptikti žmonių kaulai ir jų fragmentai iš koplyčios statybos metu suardytų kapų. Surasti ne mažiau kaip 29 suaugusių asmenų ir vieno vaiko šlaunikauliai. Rastos 9 suaugusių vyrų kaukolės. Vienos kaukolės kaktikaulyje, apie 2 cm nuo kairiosios akiduobės yra skylė, panaši į šautinį sužalojimą.

Bernardinų bažnyčios ir vienuolyno oficinos pastato V kieme, metalinės tvoros stulpų vietose iškasta 10 0,5–0,7x1–1,4 m dydžio šurfų. Iki 1,05–1,5 m gylio kastuose šurfuose fiksuoti maišytos struktūros supiltiniai kultūrinio sluoksnio horizontai be archeologinių radinių. Įžemis šurfuose nepasiektas.

Šurfuose 2, 5, 7–8 aptikti plytų–akmenų mūro fragmentai. Mūrų fragmentai buvo aptinkami ir 1999 m. netoliese vykdytų archeologinių žvalgymų metu. Tikėtina, jog šie mūro fragmentai yra to paties statinio – galerijos, jungusios Bernardinų bažnyčią su Bernardinų vienuolynu Užupyje, – liekanos.

Užupio bernardinų vienuolynas įkurtas 1495 m. XVIII a. prie Malūnų g. buvo 2 ilgi namai. Virš Vilnios upės įrengta galerija jungė vienuolyną su Bernardinų bažnyčia. 1794 m. vienuolynas sudegė ir buvo nugriautas, o kitais metais pradėti statyti abu dabar stovintys namai. Jie pažymėti 1805 m. architekto K. Šildhauzo sudarytame Vilniaus miesto plane. Tuo metu pastatyta ir nauja galerija į Bernardinų bažnyčią. 1864 m. patvinusi Vilnia galeriją sugriovė. Tais pačiais metais vienuolynas uždarytas, namai perduoti Bernardinų bažnyčiai (*Lietuvos TSR istorijos ir kultūros paminklų sąvadas,* Vilnius, 1988, t. 1, p. 366).

0,55x1,4 m dydžio *šurfas 2* kastas iki 0,9–1,1 m gylio. Šurfo P dalyje, 40 cm gylyje aptiktas didelis akmuo. Po juo ir šurfo sienelėse fiksuotas kalkių skiedinio, plytų duženų, akmenų sluoksnis – sugriauto mūro liekanos. Šurfo dugne (H_{abs} 95,60 m) fiksuotas suplūktas kalkių skiedinio sluoksnis. Archeologinių radinių šurfe nesurasta.

0,6x1,1 m dydžio *šurfas 5* kastas iki 1,3 m gylio. Šurfo PV kampe, 50 cm gylyje (H_{abs} 96,19 m) atkastas nedidelis stipriai apardytas mūro fragmentas, mūrytas iš plytų, puspl yčių ir vidutinio dydžio akmenų, rištas kalkių skiediniu. Plytų matmenys: 32,5x15,5x6; ?x15x 8 cm (su braukomis). Mūro orientacija neaiški.

Du atskirai pradėti kasti šurfai 7–8 apjungti į vieną. Jo dydis 1x1,5 m, gylis 1,6 m.

Šurfo V krašte, 60 cm gylyje (H_{abs} 95,69 m) atkastas Š–P kryptimi orientuoto mūro paviršius. Mūras mūrytas iš plytų ir puspl yčių. 1,1 m gylyje (H_{abs} 95,20 m) atkastas mūro išplatėjimas. Š dalyje banketės plotis 50 cm, P – 20 cm. Ji orientuota ŠR–PV kryptimi. Pamato apačia nepasiekta. Pilnų plytų matmenys: ?x17x6, 32x?x6, 29,5x17,5x6 cm.

Iki 1,1 m gylio kastas tamsiai pilkos žemės sluoksnis. Jame gausu griuvenų, betono gabalų, kalkių skiedinio. Po juo fiksuotas 35–40 cm storio molio sluoksnis. 1,5 m gylyje (H_{abs} 94,80 m) pasiektas juodos žemės su degėsiais, gyvulių kaulais sluoksnis. Ištirta apie 10 cm šio sluoksnio, surasti XVII a. radiniai: molinės žalia ir ruda glazūra dengtos ornamentuotos lėkštės fragmentai, smulkus glazūruoto puodelio dugno fragmentas.

Prie Bernardinų bažnyčios įrengti 4 žaibolaidžio įžemikliai. Jų įrengimo vietose iškastos nedidelės 30–40 cm gylio, 20–40x50–80 cm dydžio duobutės, kuriose buvo tik viršutinis supiltinis XX a. sluoksnis.

The Building Complex of the Churches of St Francis of Assisi, St Bernard of Siena, and St Ann and the Bernardine Monastery in Vilnius

During a field evaluation on the grounds of building complex composed of the Churches of St Francis of Assisi, St Bernard of Siena, and St Ann and the Bernardine monastery in Vilnius, 21.5 m^2 were surveyed. A 60–70 cm thick fill cultural layer horizon with 16th–19th-century finds and human bones from destroyed burials was excavated in the trench near the N foundation of the Chapel of the Holy Stairs of Christ. Fill layers without archaeological finds were recorded at a depth of up to 1.2–1.5 m in all ten test pits excavated in the Officina's W courtyard. Fragments of a brick – stone wall were discovered at a depth of 40–60 cm in three test pits. It is suspected that this is the remains of a late 18th-century gallery that joined the Benedictine church with the Benedictine monastery in Užupis. The gallery was demolished during the 1864 flood of the Vilnia.

Robertas Žukovskis

Vilniaus basųjų karmelitų vienuolyno ir Šv. Teresės bažnyčios pastatų ansamblis

2011 m. APC atliko archeologinius žvalgymus Vilniuje, Aušros vartų g. 12, 14, Vilniaus basųjų karmelitų vienuolyno ir Šv. Teresės bažnyčios pastatų ansamblio teritorijoje (UK 748). Jie atlikti žemės kasimo darbų vietose: ties Šv. Teresės bažnyčios portalu; prie bažnyčios V sienos ir šventoriaus tvoros bei vidiniame vienuolyno kieme, prie bažnyčios P sienos. Iš viso žvalgytas 125 m^2 plotas.

1621–1624 m. Vilniaus miesto burmistras I. Dubovičius prie Aušros (Medininkų) vartų pastatė vienuolyną, kurį atidavė vyskupo E. Valavičiaus pakviestiems vienuoliams karmelitams. 1627 m. prie vienuolyno buvo pastatyta medinė bažnytėlė. XVII a. antrame ketvirtyje Lietuvos vicekancleris S. K. Pacas pastatė mūrinę šiandien stovinčią bažnyčią. Ji pašventinta 1652 m. ir pavadinta šv. Teresės vardu. Po 1760 m gaisro bažnyčios vidus dekoruotas rokoko stiliumi.

Duomenų apie archeologinius tyrinėjimus bažnyčios ir vienuolyno teritorijoje iki